

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Generál pěchoty Freytag-Loringhoven.

Dne 19. října 1924 zemřel ve Výmaru nejvýznačnější německý vojenský spisovatel naší doby, generál pěchoty Hugo Freytag-Loringhoven, jehož vojenská vědecká díla proslavila jeho jméno i daleko i daleko za hranicemi jeho vlasti.

Narodiv se r. 1855 v Kodani jakožto syn ruského diplomata, sloužil původně v ruské armádě. Teprve v r. 1876 vstoupil do 2. pruského pěšího gardového pluku, kde dosáhl v r. 1877 hodnosti poručíka. Po absolvování válečné školy působil na různých místech generálního štábu a na různých velitelských místech. Na začátku světové války byl v hodnosti generála poručíka zástupcem německé armády u rak.-uh. vrchního velitelství. V r. 1915 se stal náčelníkem štábu západní fronty, později velitelem divise a armádního sboru a na konci války byl náčelníkem generálního štábu v zápolí v hodnosti generála pěchoty.

Napsal kromě různých menších článků celkem 20 velkých vědeckých děl, z nichž jsou nejznámější: Napoleonská iniciativa, Moc osobnosti ve válce, Válka a politika v novém věku, Závěry ze světové války, Politika a vedení války, Vojevůdcovství, Základní podmínky válečného úspěchu, Duše armád, a j. v.

Pro svou vědeckou činnost byl berlínskou universitou prohlášen čestným doktorem.

Zákon o reformách v italské armádě.

Italský ministr války, generál Di Giorgio, předložil dne 6. prosince 1924 senátu návrh zákona o reformách v italské armádě. V úvodu, který předdeslal textu návrhu zákona, poukázal ministr na krizi, která více jak 40 let působí rušivě na život armády a která se zostřila po světové válce. Její počátek vznikl z toho, že roku 1882 postaveny byly 2 nové armádní sbory a že postupně zřizovány byly nové organické útvary, čímž vyvolal se nesoulad mezi početními stavy a počtem organizačně postavených útvarů.

Zatím co zkracovala se přeserční služba (nejdříve na 24, pak na 18 měsíců), vzrůstal počet organisovaných útvarů, povstalo letectvo a jiné pomocné armádní prvky, rozšířilo se koloniální vojsko a služby, a čím dále, tím větší nešetrnost v přidělování personálu odnímala stále více vojenských osob jejich vojenským tělesům, takže počty, určené pro výcvik, stále se menšily. V plucích, které v určitých ročních údobích byly vlastně redukovány na útvary jen administrativní, nebylo možno prováděti výcvik ani mužstva, ani velitelských kádřů. Nízkým svým počtem stalo se dokonce vojsko i neschopno dostáti povinnosti ochrany vnitřního pořádku, takže i k tomu účelu musili býti povoláni záložníci (na př. r. 1914 v t. ř. „rudém týdnu“).

Vojenská politika posledních 40 let snažila se sice rozřešiti tuto krizi, stanovila si však cíl nedostižný, totiž udržovati vzhledem k potřebám mobilisace vojsko v širokém rámci, s tělesy permanentně schopnými činností. Tím nezbytně musila naraziti na nepřekonatelné překážky, směřující tak k tříštění lidské energie a finančních prostředků. Z toho pak vznikl úsporný systém, který měl na morálku armády vliv velice neblahý. A v tom třeba spatřovati lidské energie a finančních prostředků. Z toho pak vznikl úsporný systém, válka. K mírovým zkušenostem přidružila se velická zkušenost ze světové války, která v Itálii i v jiných státech vede ke studiu příčin neúspěchů, proti kterým jest se třeba předem brániti účelnými zařízeními mírovými.

Ministr Di Giorgio vidí hlavní příčinu všech slabostí armády v improvisaci. Z improvisace vznikl nepořádek a z nepořádku povstala pak všechna zla, kterými trpěly všechny armády bojujících států: špatné fungování improvisovaných velitelství, početné a kvalitativní nedostatky velitelských kádřů, nedostatek materiálu, ochromení služeb v poli i zápolí, nestejné zatížení různých sociálních tříd, krajín a individuí, „ulejváctví“ a deserce, plýtvání velkými sumami peněz a ničení hmotných statků, korupce, nekázeň, zmatek po válce atd. Nyní, kdy válka nebude více válkou armád, nýbrž celých národů, znamená příprava k válce přípravu celého národa, jejímž hlavním cílem musí býti snaha uchrániti nejen vojsko, nýbrž celý národ před improvisací a nepořádkem tím, že již v míru budou předvídaný všechny možnosti války a připravena vhodná opatření.

Dle ministra Di Giorgio skládá se obranný aparát ze tří částí, které navzájem se pronikají tak, že o žádné nelze mluvit odloučeně. Je to:

1. bojující část polní armády, učeněná ve velkých jednotkách operačních;
2. pomocná část, která živí a doplňuje polní armádu (služby, náhradní tělesa atd.);

3. státní úřady, které přejímají vedení finančních, hospodářských, průmyslových a obchodních činností uvnitř státu.

Třetí částí zabývá se náčrt zákona o „Mobilisaci národa“, který vypracovala „Nejvyšší komise obrany“. První a druhou částí zabývá se zákon o uspořádání vojska, který ministr Di Giorgio senátu předkládá.

Tento zákon hodlá zajistiti:

a) obranu pořádku a institucí v zápoli;

b) technickou přípravu vojska pro válku při nejmenších obětech občanstva, při nejmenším nákladu státním, s nejmenšími rozdíly mezi sociálními třídami;

c) spořádanou a rychlou mobilisaci a postavení velkých jednotek operačních (divisí, armádních sborů a armád) a jejich spořádaný a rychlý nástup;

d) systém ostrahy, který zajišťuje první zabezpečení hranic.

Aby se učinilo zadosť těmto požadavkům, je především třeba odstraniti kontrast mezi organickými útvary a početními stavy, zabrániti, aby podstatné součásti vojenského organismu, t. j. velitelské kádry, technické prostředky a specialisté, nepodléhaly nezbytnému pohybu početních stavů u zbraní. Zákon zařazuje do zbraní ročně jeden odvodní ročník, zvyšuje počet vycvičených branců, přeložených do zálohy, usnadňuje a uspořádá mobilisaci, umožňuje mobilisaci jednotek první linie z nejmladších ročníků.

Jedním z hlavních bodů zákona je vytvoření t. zv. „středíšť“ (centro) z pluků. U těchto bude konán výcvik nováčků, po jehož skončení a po propuštění starého mužstva bude zbývající aktivní mužstvo soustředěno jen u některých pluků, které tím budou mít plně početní stavy. Ostatní pluky, od kterých bude mužstvo odebráno, zůstanou pouze v rámci („reggimento-quadro“), starající se o výchovu poddůstojníků, aspirantů na záložní důstojníky, výcvik záložních důstojníků a subalterních důstojníků aktivních. Počet pluků, u kterých bude shromažďováno aktivní mužstvo, bude určen výší početních stavů a rozpočtem ministerstva války.

Ministr Di Giorgio zmínil se dále o prospěšnosti 18měsíční presenčení služby a o ostraze hranic. Pokrokem dělostřelectva a techniky je překonán pojem pohraničních přehradných pevností, které bránily pouze určité směry nebo středíště, a nutno je nahraditi krytem podél celých hranic. Za tou příčinou zřizuje zákon „hraniční úseky“, jejichž velitelé — závisejíce na příslušných velitelích teritoriálních divisí — budou mít úkolem organisovati obranu úseku, připravující posice pro dělostřelectvo, kulomety, přístupné cesty, spojení telefonická, pozorovatelný atd.; mají v evidenci dělostřelecký materiál a různé sklady v úseku, připravují mobilisaci úsekových oddílů. Alpínské útvary budou stále v plných početních stavech, a jejich výcvik bude podporován spolky, pěstujícími alpinismus.

Zákon znovuzřizuje úřad náčelníka hlavního štábu, který byl r. 1920 zrušen, a to s kompetencí, kterou mu přiznával královský dekret z r. 1908. Zároveň zřizují se opět inspektoři dělostřelectva, ženijního vojska, horských vojsk, jezdeckta, pěchoty a bersagliéri.

Dále zřizuje se znovu „sbor generálního štábu“, který byl zrušen r. 1920 zároveň s úřadem náčelníka hlavního štábu a byl nahrazen t. ř. „službou gen. štábu“. Reforma tato neznamena žádný pokrok ve fungování orgánu tak důležitého pro velitelství. Důstojníci gen. štábu, snížení co do počtu, zato zdokonalení co do kvality, sjednocení v jeden sbor pod velením náčelníka hlavního štábu, s jednotnou doktrínou, oživi znovu sbor generálního štábu s plnou jeho bývalou prestiží.

N—k.

Anglické manévry v r. 1924.

V anglické armádě konaly se v r. 1924 první větší manévry po světové válce, a to většinou na území rozsáhlých vojenských cvičišť u Aldershofu a na Salisbury Plain.

Za řečených manévru získány byly mimo jiné tyto zkušenosti:

U pěchoty, která v Anglii nemá minometů, se ukázalo, že její pěchotní dělo (37 coullové, t. j. asi 10 cm houfnice na soumarech) nevyhovuje při obraně proti tankům, protože je málo pohyblivé, páli příliš pomalu a má málo plochou dráhu letu. Proto má pěchota dostati nové rychlopalné dělo ráže asi 5 cm.

Při denních pochodech byla pěchota vydána častým útokům letectva, které by jí byly způsobily ve skutečnosti veliké ztráty.

Výkony pěchoty za pochodů byly značné, mnohdy až 40 km denně.

Při pochodech pěchoty po silnicích, po kterých táhly také oddíly s jiným ruchem, docházelo k třenicím.

Pěchota, která postupovala proti nepříteli, rozvínovala se již na veliké vzdálenosti od nepřítele. Při tom však se rozdělovala na tak malé oddíly, že tím trpělo vedení a donášení zpráv a rozkazů.

Šlo-li o obsazení posice, bylo někdy opomenuto zásady, že kostrou posice mají být místa pozorovatelů.

Pozoruhodné byly nové Vickersovy tanky, které se pohybovaly rychlostí 35 km/hod. Tyto tanky přispěly svou rychlostí a pohyblivostí k tomu, že se útoky pěchoty většinou zdařily. Tanky postupovaly v několika vlnách za sebou a chránily se proti dělostřelectvu hojným užíváním umělého dýmu.

Za podpory těchto rychlých tanků byl s úspěchem vykonán též útok jezdecké brigády na koni. Zato však jiné útoky jezdectva na koni úplně ztroskotaly, byly-li provedeny bez podpory tanků a nepodařilo-li se nepříteli překvapit. Proto jezdectvo bojovalo většinou opěšalé. Jeho koně však byli pak hojně vyhledávaným cílem bombardovacího letectva.

Vyšším jednotkám jezdectva byly vždy přidělovány oddíly pěchoty na automobilech.

U pěších divisi se ukázalo, že je nezbytné, aby jim byla přidělena nejméně jedna eskadrona jezdectva.

Dělostřelectvu bylo vytýkáno, že nevěnovalo někdy dosti pozornosti boji proti nepřátelskému dělostřelectvu. Tím bylo ztíženo zvláště umísťování pěchotních děl, třebaže jejich činnost byla podporována užíváním umělého dýmu.

Dobře se osvědčily u dělostřelectva traktory s kolejovými pásy.

Činnost letectva byla ztížena mlhavým a deštivým počasím (pro trvalý déšť byly manévry dříve skončeny než bylo předvídáno). Mimo to se veškerá vojska velmi dobře skrývala před leteckým pozorováním tím, že užívala úkrytů, umělého dýmu a noci.

Různá velitelství hojně užívala letounů k tomu, aby dala sledovati a řídit operace důstojníky štábů s letounů.

V poštovní službě bylo užíváno více bezdrátové než obyčejné telefonie a telegrafie.

Dopravní prostředky zásobovací služby byly většinou mechanické (asi dvě třetiny). Typickým automobilem anglické armády je 3tunový automobil, který urazí za hodinu více než 30 km. (M. W., roč. 109, č. 26.)

Fa.

RŮZNÉ.

Československo.

Činnost ministerstva veřejných prací r. 1924 v oboru silničních staveb. Sít státních silnic byla doplněna: a) v Čechách dokončením státní silnice z Benešova do Neveklova o délce 10.950 m, nákladem 1.823.542 Kč, b) na Moravě dostavbou státních silnic v moravském Krasu o délce 17.607 m, nákladem 1.814.697 Kč. Na Slovensku r. 1923 a 1924 byly započaty a částečně r. 1924 provedeny novostavby státních silnic o délce asi 57 km nákladem 18.093.000 Kč; v Podkarpatské Rusi byly provedeny stavby státních silnic v délce mentáře. (M. F. 8. I.)

K trvalému zlepšení vozovky některých zvláště frekventovaných úseků státních silnic byly vydlážděny průtahy (průchodní tratí) státních silnic v městech nákladem 6.955.000 Kč, provedeny opravy státních silnic poškozených povodněmi a různé práce rekonstrukční nákladem 1.776.000 Kč.

Francie.

Dějiny světové války. Vojenská historická sekce francouzská dokončuje právě první část prvního dílu „Armády francouzské za světové války“. Jest to pouze analýsa dokumentů uložených v archivu ministerstva války bez jakékoli interpretace a beze všeho komentáře. (M. F. 8. I.)

Letecké rekordy. Pilot Descamps dosáhl dne 11. ledna t. r. nad letištěm ve Ville-Sauvage dvou leteckých rekordů světových na 100 km a 200 km s břemenem 500 kg. Trať 100 km uletěl s průměrnou rychlostí 206,42 km za hodinu a trať 200 km s průměrnou rychlostí 202,133 km za hodinu. (F. M. 12. I.)

Anglie.

Novou řiditelnou vzducholod stavi Anglie ve filiálce továren Vickersových. Vzducholod bude křížovatí mezi Velkou Británií, Egyptem a Indií. Bude dlouhá 695 stop, největší průměr

132 stop, obsah 140.000 m³, rychlost 70 mil za hodinu, akční rádius 2.500 mil. Stavba bude vyžadovati doby tři let; finanční náklad vypočten na 350 tisíc liber. Cesta do Indie bude trvat 4 dny se dvěma zastávkami. Vzducholoď pojme 120 cestujících a 10 tun nákladu. Bude opatřena sedmi motory po 550 HP a spotřebuje za hodinu půl tuny hořavin. Kromě této staví Anglie ještě jednu vzducholoď v Cardingtonu, o něco větší a opatřenou sedmi motory po 600 HP, která ponese 75 tun nákladu (z toho 20 tun na cestující) a bude spojovati Anglii s Egyptem. (B. B. I.-25.)

Zkoušky bezpečného přistávání letounů za mlhy konají se právě v Anglii. Jde o kabely, ležící na zemi, jimiž jest veden elektrický proud mající vliv na aparáty, instalované na přistávajícím letounu. Pilot může posouditi v jaké je výši a poloze k letišti. Zkoušky se konají ve Farborough. Připomínáme, že podobné zkoušky konaly se ve Francii s úspěchem již před dvěma lety (F. M. 19. I.).

Anglický tisk o německé odvědě. Daily Mail ze 4. ledna píše: „Německo musí býti v tomto novém roce střezeno zblízka, abychom před koncem roku 1925 nebyli v podobné hrozné krizi jako v 1914. Není pochyby, že Německo připravuje válku odvetnou. Jeho prvním cílem může býti Francie, snad také Polsko. Ale všichni jeho bývalí soupeřové jsou ohroženi, a my neméně než jiní. Víme, že Německo má velmi mnoho ukrytých zbraní, že dále vyrábí válečné střelivo a že cvičí vojáky po stotiscích. Životním činitelem v budoucí válce bude armáda letecká a na tomto poli vyvinou Němci rozhodně úsilí, aby získali převahu. Němci křičí, aby dodržena byla lhůta evakuace Kolína, nechme je křičet.“ (F. M. 6. I.) — Wf.

Spojené státy.

Závody námořního letectva konaly se 25. října 1924 ve Spoj. státech, při nichž poručík Ralph A. Ofstie překonal dosavadní rychlostní rekord na 100 km (61 mil). Uletěl tuto vzdálenost za 21 minut a 4 vteřiny při průměrné rychlosti 176.82 mil za hodinu. Dosavadní rekord byl anglický (129.75 mil za hodinu). Zároveň překonal světový rekord na 500 km, uletěl tuto vzdálenost s průměrnou rychlostí 161.1 mil za hodinu; dosavadní americký rekord byl 73.4 mil za hodinu. Nového rekordu dosáhl Ofstie na trati 200 km, kterou uletěl za 41 minut a 49 vteřin při průměrné rychlosti 178.25 mil za hodinu. Největší rychlostí na přímé

trati 3 km dosáhl poručík George Caddie, uletěl ji za 35 vteřin při průměrné rychlosti 188.12 mil za hodinu. Tyto lety provedeny byly na vodním letounu CR-3 s motorem Curtissovým o 465 HP. Poručík Henderson vydržel ve vzduchu 6 hodin a 10 minut s užitečným břemenem 1000 kg, překonal dosavadní rekord dvouhodinový a urazil 460 mil. Poručík Hadison pobyl ve vzduchu 1 hodinu a 40 minut s břemenem 2000 kg a překonal dosavadní rekord 51minutový. To jsou nejzajímavější úspěchy těchto závodů, jichž se účastnilo 75 letounů. (R. M. F. 125.)

Rozpočet vojenského vzduchoplaectva v Spojených státech na rok 1925—26 bude proti minulému roku podstatně zvětšen. Není sice ještě sněmovnou schválen, ale poněvadž jej generální kontroler, který má moc diktaátorskou, přijal, můžeme cifry níže uvedené považovati za definitivní. Na vojenské letectvo je preliminováno 17.061.191 dolarů (loni 14.476.619), na službu technickou a pokusnou 18.900 tisíc (loni 15.150.000), na generální inspektorát 534.000 (loni 460.000), na leteckou poštu, která je zabezpečována vojenskými aviatky 2.600.000 (loni 2.750.000), celkem 39.095.191 dolarů (loni 33.836.619), t. j. asi 700.000.000 fr. Tento rozpočet netýká se vzduchodstva námořního. (Matin 15. I.)

Pokroky ve výzbroji Spoj. států byly tematem přednášky, kterou měl nedávno gen. Williams ve Filadelfii. Pušku „Springfieldovu“ pokládá za nejlepší na světě. Přesto však zkouší se nová puška poloautomatická, která má dvojnásobnou sílu palebnou. Kulomet 50 mm vyhovuje všestranně: při střelbě proti letounům i proti tankům a hodí se i na palubu letounů. Automatické dělo 37 mm (Browningovo) předčí dosavadní model Stokesův. Donosnost má dvojnásobnou. Nové dělo divísní 119 mm může střeliti v úhlu 45°, horizontální úhel 40°, donosnost má 13,5 km a neváží více než polní dělo 75 mm. Stejně váhy je nová divísní houfnice 155 mm (Schneideroва) s donosností 11 km, která náleží k dělostřeleckému materiálu sboru a vykonává tutéž službu jako dřívější těžké houfnice s donosností 14 km. Dělostřelectvo armádní má k dispozici těžké dělo 155 mm, jímž lze střeliti i proti letounům (až o úhlu 65°). Dosavadní houfnice armádní bude nahrazena novou o donosnosti 8,5 km. Dnešní dělo protiletounové (76 mm) jest podle autora nejlepšího typu. Jeho počáteční rychlost jest 780 m. Těžké dělo 355 mm vzoru 1920 pohybuje se zařízením elektrickým a do-

náší až 37 km. Lze jím dáti jednu ránu za minutu, střela váží 72 kg. Největší donosnost mají nova pobřežní děla, postavená v průplavu panamském a v důležitých pevnostech. Mají ráží 405 mm a donášejí až na 43 km. Ačkoli střela váží 1360 kg, lze dělem manévrovat a střeliti na pohyblivý cíl velmi rychle: jednu střelu v 50 vteřinách. Letecké bomby americké váží 100—4000 liber (45—1800 kg). Největší bomba vyhloubí kráter o průměru 17 m a o hloubce 5.7 m. (F. M. 16. I.) — Wf.

Německo.

Zvětšení důstojnických gáží v Německu. Důstojnické služné bylo v Německu od 1. prosince 1924 upraveno podle nových nařízení. Ačkoli bylo již dříve uspokojivé, bylo znovu značně zvětšeno, takže ku př. kapitán po 12 letech služby kapitánské, ženatý se 2 dětmi, žijící v Berlíně, má ročně 7.206 zl. marek, t. j. 31.778 fr. franků (asi 58.400 Kč. Belgický kapitán v podobném postavení má ročních příjmů 20.329 fr. franků (asi 37.400 Kč) a anglický v podobném postavení 48.500 fr. franků (asi 89.000 Kč). — (R. A. I-25.) Wf.

Soutěž na řešení otázek v německé armádě. Časopis „Wissen und Wehr“ vypisuje soutěž na zpracování těchto temat: 1. Vývoj myšlenky všeobecné branné povinnosti v 19. stol. 2. Německá politika zbrojení od 1871—1913. — 3. Milice a kázeň. — 4. Francouzské a německé zásady o boji na utkanou, jak se jeví v počátečních bitvách světové války. — 5. Bojové předpisy Francie a Anglie. Úvaha o jejich zásadních ustanoveních a porovnání s předpisy německými. — 6. Vliv moderních dopravních prostředků (železnice, lodí, letadla, vzducholod, automobil atd.) na operativní a taktické vedení války. — 7. Jak se může za válečné doby jevit vliv na veřejné mínění ve vlastní zemi a v cizozemsku podle zkušenosti světové války? — 8. Vojenský význam soustředění výroby nutné pohonné síly na jedné místech pro železnice a jiná hospodářská odvětví a jaké důsledky z toho vyplývají? — 9. Vývoj vojenského letectví od roku 1914. Jaké důsledky může tento vývoj mít pro budoucnost? — 10. Význam německého rolnictva pro hospodářské znovuzrození Německa. — 11. Význam uhlí a oleje ve světovém hospodářství a v politice. — 12. Ztráta našich kolonií a význam obyvatelstva německé národnosti v cizině usídlených pro říši. — Soutěže mohou se zúčastniti všichni předplatitelé časopisu. Vypsány jsou 3 ceny: 500, 300 a 200 zl. marek. Jun.

Ztráty německého zdravotnického sboru a počet nemocní zemřelých ve světové válce. — A. Z německého zdravotnického sboru padlo ve světové válce celkem 19.146 osob, denně 12 (válka trvala 1623 dní). Důstojníků zdravotnické služby padlo: v armádě 1670, v koloniálním vojsku 11, u námořnictva 134, dohromady 5886. — Nosičů raněných (jen u armády) padlo 6508. — Ošetřovatelů raněných v polních nemocnicích padlo u armády 576, u lodstva 12, tedy 588. — Ztráty lékařníků, duchovních, zubních lékařů a nemocničních úředníků jsou: u armády 249, u koloniálního vojska 1, u námořnictva 6, celkem 256. Mimo to padlo 4145 osob zaměstnaných buď v nemocnicích nebo v dobrovolné zdravotnické službě. —

V procentech jeví se čísla ztrát takto: ze 31.865 lékařů v armádě pádlo 5.2%, ze 135 lékařů koloniálního vojska 8.1%, z 1359 lékařů námořnictva 7.5%. — Průměr: pro ztráty důstojníků zdravotnické 5.3% (průměr všech padlých důstojníků všech kategorií u armády 16.5%, u námořnictva 13.1%); průměr celkových ztrát německé armády a lodstva u příslušníků zdravotnického sboru: 1.6% (t. j. mezi 94 různými byl jeden příslušník zdravotnického sboru). Raněných příslušníků zdravotnického sboru bylo: u armády 36.779, u koloniálního vojska 32, u námořnictva 151, u dobrovolné zdravotnické služby 18, celkem 36.980. — Z nich bylo důstojníků: u armády 2191, u koloniálního vojska 14, u lodstva 13. —

B. Nemocní zemřelo ve válce 187.973 osob (na 100 padlých 13.2 zemřelých). Příčina úmrtí: zanět plic: více než 27.000, tuberkulóza skoro 20.000, chřipka více než 14.000, jiné vnitřní nemoci více než 9700, infekce rány více než 9300, choroby zažívacích ústrojí více než 13.000; nemoci nervového systému více než 5000, močového systému 4700, rakovina 2200, zanět slepého střeva 1977, cholera asi 2000, tyfus 1785, mrtvice 1234, difterie 1138, ochrnutí šije 1059, malária 703, venerické nemoci 580, osypky 14, atd. Sebevraždou zhylo 5106 osob, vraždou a zabitím 294, popravou 19 vojínů. — Poměr zemřelých po zranění k počtu osob, které zemřely nemocí je mnohem lepší nežli bývalo za válek v posledních 100 letech, ačkoli trvala válka 53 měsíců. Tak v americko-španělské válce 1898 zemřelo ze 100 vojáků 80 následkem nemoci; v krymské válce zemřelo ze 100 anglických a ze 100 francouzských asi 80, ze 100 ruských asi 35 následkem nemoci. V japonsko-ruské válce 1904/5 zemřelo ze 100 japonských vojáků jen 20, ze 100 ruských vojáků 25 nemocí. Ve světové válce utrpěla belgická armáda největších krvavých ztrát: Z 1000 mužů

padli a zemřeli 303 mužů; z francouzského vojska z 1000 mužů 174; z německého 128,6; z ruského 123,1; z italského 106; z anglického 100; z amerického 14,9 mužů. (Krymská válka: z 1000 mužů: Anglie 250,4, Francie 226,7, v rusko-turecké válce 1877/8: z 1000 mužů: Rusové 123,7; v dánsko-německé válce 1864: z 1000 mužů Německo 16,5, Dánsko 41,9.) — V jednotlivých letech světové války měnil se též počet mrtvých z onemocnění u německé armády asi takto: z 1000 mužů v roce 1914: 2,7; 1915: 5,1; 1916: 3,6; 1917: 4,6 a 1918 8,6%. Uvedená statistika zkrát nepodává zajištěný jasný obraz, poněvadž neobsahuje údajů o všech válčících stranách (Rakousko-Uhersko, Srbsko atd.); přece však skýtá aspoň přibližný pojem, jakým důležitým činitelem v poli je správná, dobře organizovaná zdravotnická služba. — (Podle Schweizerische Vierteljahresschrift für Kriegswissenschaft 1924, čís. 3.) —Xy—

Německý říšský archiv. Německo pomyslelo již před světovou válkou vytvořit z různých válečných archivů jednotlivých států (Prusko, Sasko, Bavorsko, Württembersko atd.) ústřední říšský válečný archiv. Teprve 12. července 1919 předloženo bylo vládě memorandum navrhuji, aby veškerý (tedy i občanský) archivní materiál soustředěn byl u válečného archivu v Postupimi. Návrhy byly přijaty a novému říšskému archivu u příkazů byly tyto úlohy: 1. Sbírati, tříditi, uschovávat a spravovati veškerý listinný materiál německé říše od jejího vzniku, pokud není ho pro běžné záležitosti zapotřebí. — 2. Vydávati výsledky vědeckého a nestranného badání získané studiem uloženého materiálu. — 3. Podávati posudky a vysvětlení na podkladě archivního materiálu. Německý archiv, v jehož čele stojí několik ředitelů, je úplně samostatným vědeckým ústavem, podléhajícím přímo říšskému kancléři; je to instituce občanská, ač jsou skoro všichni jeho pracovníci bývalí příslušníci německého vojska. Archiv má několik odboček: hlavní ústav je v Postupimi na tř. Brauhausbergu. — V listopadu 1924 uspořádal archiv výstavu historických dokumentů dějin německé říše od roku 1848. Prvá skupina obsahovala dějiny Německa od 1848—1871, druhá období 1871—1914 (správa, právo, armáda, hospodářství, doprava, sociální politika, kolonie, duševní život), třetí skupina světovou válku a čtvrtá autogramy. Z ohromného množství vystaveného materiálu pro vojína zajímavé bylo: vlastnoručně psané operační plány ge-

nerála hraběte Moltkeho (staršího) pro války 1864, 1866 a 1870/71. — Plná moc daná Napoleonem III. generálu Wimpfenovi pro kapitulaci u Sedamu. Z dějin světové války: mobilizační rozkaz ze dne 2. srpna 1914, originál zprávy podplukovníka Hentsche o situaci na Marň, fotografie bojů, válečné deníky, propagační materiál německý a spojených mocností. — Obdivuhodné jsou výsledky studia příslušníků archivu. Zde bylo již vydáno: „Erinnerungsblätter deutscher Regimenter“ (skorem 160 svazků), válečné dějiny bavorské armády (zpracováno v Mnichovském archivu), dějiny saských útvarů (zpracováno v Drážďanech), „Schlachten des Weltkrieges“ (10 dílů) atd. — V nejnovější době započalo ředitelství archivu vydávati dílo: „Der Weltkrieg 1914/18“, úřední publikace (t. ř. Generalstabswerk) o světové válce. Dosud vyšly 2 díly: 1. díl: „Die Grenzschlachten im Westen“; 2. díl: „Die Befreiung Ostpreussens“. Přípravují se: 3. díl: „Die Marneschlacht“ a 4. díl: „Der Feldzug im Osten im Jahre 1915“. Publikace vyznamenává se vzácnou nestranností. —Xy—

Japonsko.

Velké námořní manévry japonské konaly se od 2. do 24. října 1924. Byly to první manévry po čtyřech letech a zvláště po konferenci Washingtonské. Řídil je japonský korunní princ, a účastnilo se jich 188 lodních jednotek. Vlivem smlouvy Washingtonské se japonské válečné loďstvo velmi změnilo. Počet bitevních obrněnců zmenšen ze 12 na 6, velkých bitevních křižáků ze 7 na 4, obyčejných křižáků ze 20 na 16. Zato počet torpedovek vzrostl z 57 na 105, a počet ponorek z 10 na 26. Námořní letectvo a bezdrátová telegrafie měly při manévrech významnou úlohu. Celkové vydání na manévry činilo 5 milionů yenů t. j. 12,5 mil. zlatých franků (R. M. F. 1,25).

Švédsko.

Kyslíčnick uhlíčitý náhradou za střílný prach. Švédský důstojník předložil nedávno své vládě pušku, v níž prach jest nahrazen tekutým kyslíčnickem uhlíčitým. Osm kilogramů kyslíčnicku uhlíčitého stačí na 8000 ran; ráže pušky jest 6 mm, hlaveň jest napřed rýhovaná, vzadu hladká. Střelba je velmi úsporná, a zbraně, ačkoli má své nesporné nevýhody, bylo by lze s úspěchem užiti při výcviku pěchoty ve střelbě a při střelbě těžkých střel. (R. J. L-25.) — Wf.